

نصرت او عزیز احمد

چولہہ کہ پاساری

تیسرے بن مندالائی

کاکھی فہلاج

سلیمانی / چاپخانہ کاکھی فہلاج

پيشه كاشه :

به ماموستا دانشموزه كان
دايكو باوكه به پرتزه كان
جگهر كوشه نازيزه كان

وشه يسهك

جگهر گوښه ي خوښه ويست !

لهوى راستى بېت خوښم زور به به اختيار
نه زانم، كه تائيسه تا توانيوه چه ند بهر هه يكي
شيعرى پيشكهش به جيهانه قه شه ننگ و گوره و
كتيپخانه هه زور هه ژارو دمه كورت و بى -
دوره تانه كه ي نيوه ي نازدارو پيرؤز بگه م . . .
كتيپى | جگهر گوښه كان | هه ل و دهره قه تيكي
باشى بؤ په خساندم كه توانيم، به و شيعر افه ي،
نيوه ي پى ماچ باران بگه م و به كترى به سه ر
بگه ينه وه و له گه ل به كتره بژين و بژين .

نه ي چوله كه پاساريه كان !

وا جاريكي تريس له ژير سيبه رى دره ختى
نهم كتيپه دا به يهك نه گه ينه وه و هنى تينووى
جيهانى نيوه و نيوه ي تاهه زروى شيعرى
بابه تى خوتان له سه ر نهم كانى به ليون تهر -
بگه ينو و به يادى نه ورؤز كه شتيك به نانو نهم
شيعرانه دا نه كه ينو و بىر نه كه ينه وه .

كاهى فلاح

پښتني ماموستا

پښتني ماموستا له سهر چاومه
په گڼي په روه ردهي نه هه ناومه

من نه ماميتکم لهم ناو ژيانه
بوږيه بووم کرده پښتني قوتابخانه

هه تا ماموستاي ژيرو دلسوزم
بمخاته خولياي هيواي بيروزم

۵

وه کوو باآداوی، په روه رده و زانین
هه ردوو باآمه بو ناسهانی ژین

نه زانین شهوه و زانین چرایه
چرا هه نگری بی ماموستایه

ژین بی ماموستا و بی قوتابخانه
باخه کونچکی وشک و ویرانه

که واته ریژی هم جووته ناوه
وه کوو کلینهی ناوه ردوو چاوه

منازل و نهوورۆز

مناڵینە ۱ بەهارە
نهوورۆزە و یادگارە

نهوورۆز جهژنی دیرینه
بۆیه لامان شیرینه

پۆژی سهیران و گهشته
گوردستانمان بههشته

شهریف و مامه یاره
قهشقۆلی و سهرحناره

دهرودهشت وشاخ و کۆو
بزهی کهوتۆته سهر نیو

بابدهین له شهققهی بال
بۆ لوتکهی شاخ و قهه دپال

بۆ باوهشی دهر و دهشت
بۆ یاری و سهیران و گهشت

مەشخەل

بغوئىنە دەي بغوئىنە
بنووسە ودامەمىنە
بە خوئىنەن و بە نووسىن
بە پەرودەو بە زانىن
ئەگەي بە ئاواتى ئىن

بە كار و كردهوى چاك
بە پەرەشتە و بە خووى پاك
بە گىيانى چوست و چالاک
ئەگەي بە كاروانى ئىن

بە يەككىتى و دىسۆزى
پاستى و پاكى و پىرۆزى
دەستەمان ئەگاتە ئاوات
بۆ خۆمىش و بۆ ولات

بە نووسىن و بە خوئىنەن
گەمەتەرخەمى مەنوئىن

ئەوى گەستە پۆيە
لە ئىنا بە نچە پۆيە
ئە كوردەوارى باوہ
خوئىنەن رووناكى چاوہ

سر وودی
نیمه . . . نیمه

نیمه .. نیمه ... جهنگاوهرین
له کاروانی تیکو شهرین
پۆلهی خهبات و شوپرشین
بلیسهی بهرزی ناگرین
نیمه .. نیمه .. هپرش بهرین

نیمه یین پۆلهی دوشمن شکین
نازاو نه بهرد و تۆله سین
چون نه عیلمین خوینی شه هید
زایه بیی بقی سهر و شوین
نیمه .. نیمه .. گهل بهر وهرین

نیمه یین قال بووی پۆلهی خهبات
جهنگاوهری گهل و ولات
نیمه یین قوچی قوربانی خاک
سهر و ماژمان نه که یین خهلات
نیمه .. نیمه .. خهبات کهرین

پیمان مایهی شانازی به
دهروون و ههست پیی رازی به

.....

تا که رینگه ی سهر بهرزی به
نیمه .. نیمه .. بهخته وهرین

ویننه

لام باخچه یه ، لام شویننه
چاومان پووننه به ویننه

ژبان ویننه و نیگاره
هیچ نایهته ژماره

ئییهش هر له نیستاره
خومان وا راهیناره

ویننه جوان جوان بکیشین
به به نهجه و بویه نه خشین

لام ناو باخچه ره نگییننه
وانه ویننه شیریننه

دهی با به به نهجه و قه لام
ویننه بیننه به ره لام

لهزمان وهرزه کانه وه

نیمه هه موومان چوار وه رزی سالیان
وهرزی دلگیری نیوهی منالین

چوار جگهر گوشه ی دایکی سالیان
هۆبه ختیاری ی خاک ویل وعه ودائین

جی شانازی یه لهم کوردستانه
نه گهر هاوینه و نه گهر زستانه

نه گهر پایزه و نه گهر به عساره
ههریه که ی شوین و شیوه ی خوی دیاره

نیمه چوار برای گیانی به گیانیان
هۆ خوشی نیوه سستی نازانین

نه خوش نه کوهین به لام نامریین
دل شکاو نه بین به لام ناگریین

سال به بی نیمه گیانی مردوووه
که سال بوومیز ووش دیاره زیندوووه

له زمان وهرزه کانه وه

نیمه هه موومان چوار وه رزی سالین
وه رزی دلگیری نیوهی مهالین

چوار جگهر گوشه‌ی دایکی سالین
بۆ به ختیاری ی خاک ویل وعه ودائین

جینی شانازی به لهه کوردستانه
نه گهر هاوینه و نه گهر زستانه

نه گهر پایزه و نه گهر به عاره
هه ریه که ی شوین و شیوه ی خوی دیاره

نیمه چوار برای گیانی به گیانین
بۆ خوشی نیوه سستی نازانین

نه خوش نه که وین به لام نامرین
دل شکاو نه بین به لام ناگرین

سال به بی نیمه گیانی هر دووه
که سال بوو میژ ووش دیاره زیندووه

باخچهی سهرچنار

گوئی باخچهی سهرچنار
که وتوتوه نهنجه و لار

گوئی من گه شاوه په
به بزه پا زاوه په

به راهی نه ناوایه
باخچه یان پی ناوایه

باخچهی نه سهرچناره
گوئی سهرسنگی شماره

ده خواجه مهر ناوابی
همیشه مهر ناوابی

گوئی مهر گه شو بوان بی
مهر دادهی باخهوان بی

بۇ سەرى سال

مژدە يەو ئە مندالە
واجە ژنى سەرى سالە

سەرى سالى جيهانە
پۆزى خوشى وسەيرانە

كۆن ئە پروات و تازە دى
بۇ مرقى شار و دىق

بۇ ئىمەي تەمەن منال
خۆشەجە ژنى سەرى سال

شىتى نويمان ئە داتى
وەك خەلات و بەراتى

بەگەرمى تىن دە كۆشىن
خۆشى وشادى دە نۆشىن

وەك ئەمام ئىمەي مندال
گەرە دە بىن سال بە سال

شىتى تازە فۆر دە بىن
تالەزبان تۆر دە بىن

بالت راجع به
له پیشانی گوله گاندا

شاید ما دیده بود

۱ - نیر گس

گوتم، نیر گسه نام
تاه اشان لئی چاوم

بدر ژانگ سچی و بی گهر دم
گولسی گلیینه زهر دم

کچی نیر گزه چاوم
زهرده خه زهی به چاوم

بهار لسه زهره قباوه
گه شان نوم هیتناوه

که من دهر گوتم، هاتم
زستان لئی: هه لاتم

من به تهل و به چه یک
گولیکم جوان و ناسک

من کچیکسی پیروزم
بووکی جه زنی نه وروزم

۲ - گولاله سووره

منیش گولاله سوورم
قاله نزیك و دوورم

بـ پروانه دهورو پشتم
دیاری دهستی سروشتم

نـ زانی بو واسوورم
وا سهر بهرز و بوسوورم

تـ یراوی خوینی جهوورم
پـ اراوی جوانه مهرم

بـ فیه نـم کوردستانه
وا بهمن نـ اوهدانه

دهشت و کیو نـه خشمینم
مژدهی خوشی نه هوشم

سـهرا نسهری دهرو دهشت
دهر ازینمه وه بو گهشت

مەنپىش كە گولە ھيچ-رۆم
گۈلۈڭىڭم ئەناسم خۇم

زۇرقوولە پەك و پىشەم
غۇپاگرتە پىشەم

چىن چىنە شىنەي شەمال
ئەشە كىيىنى گۈلۈ ئال

ئەشكۈرى كزە و نەرمە
كە ئەبارى ئەسەرمە

زەردە لىق و گەلا كەم
كەچى ھەر گۈل دەرتە كەم

گۈلۈڭىڭى بىلا بوزم
بىروانە قەدو تەرمزم

زىستان ھەم وەرپىنى
قەت تەووم نىسامرپىنى

سەر ئە نوي شىن ئەبەمەو
بەرەو پووي زىن ئەبەمەو

فینه ش پيشمانگای گوئين
زاخاوی جاوو دلین

بهه شتتیکي رازاوهین
بهه عری جوانی گه شاوهین

هه ردهم بهه پیکه نینین
بهه زهی بهه هاری ژینین

بهه ون و بهه راهی خوش خوش
بهه ژن بهه هه ست و بهه هوش

پيشمانگای هه هه ره ننگه
شوینی گوئی قه شه ننگه

هه ر بژی گول و مندال
گه ش و گه شتر سال بهه سال

بهه ژي نهه م کوردستانه
بهه و گول بهه ونه نهه جانه

بۆ شييلان

شييلانسه كه
ده نهى به چكه چوله كه كه
هيلا نه كه
له سهر لقر به رزى خويندن
هه ربه خوينه
به ناو باخچهى به روه رده دا
بجريه وينه
وهك كه رويشك قونه قون كه
خوت فيرى يارى كردن كه
به وه رزش و وينه و وانسه
ژيانى قوى منال جوانسه
قوتابى زيرهك و خاوين
ناخى دلمان نه كابه شوين
وهك په پووله ، ليره و له وى
خوشه ويستى ده ست نه كه وى
هه روه گوو هه نك
زيت و بستى ده نك
شييلهى زانستى بنوشسه
تى بكوشه
گوئى كه شى ئينجانسه به
زيره كى قوتابخانه به

دهمه زه قی یه ک و

وابه نو ئیل

سالی (۷۸)

من سالی حه فتا و هه شتم
درايم هينا به گه شتم
دوانزه هانگی ته واوه
نتریم به سه ر دنیاوه

ویستم که نام جیهانه
نام زه رزو ته و ناسه مانه

منیش سالی حهفتاو نوم
دهسته خورشکی تازه نوم

هاتوووتهه جیگای تو
نهگرهوه ریگای تو

چی نوات و هیواچه
بو خوشی نوم دنیاچه

بو مروقی سه زه مین
نهبارینم چین به چین

جگه لهوش که سالت
سالی خوشی مناتم

سالی بزه و گرو گال
کامهرانی بو منال

بو ناشتی و برایهتی
مافی مروقایهتی

بو خویندن و بو فیربوون
بو لهش ساغرو بو تیربوون

خۆشەويىستى ولى بوردن
ستەم لەيەك نەکردن

بۇ رىزو بۇ پىرۆزى
بۇ بەرزى بۇ دلەۆزى

بە چەوسانەو و گرىبان
نەزاكى باخچەى ژبان

دەوو پىنگەو :

سالى بزو گرو كال
كاهەرانى بۇ منال

بۇ ئاشتى و براپەتى
مافى مەرۆفاپەتى

بۇ خوينان و بۆتير بوون
بۆلەش سەغى بۆتير بوون

خۆشەويىستى ولى بوردن
ستەم لەيەك نەکردن

بۇ پېژو بۇ پېرۆزى
بۇ بەرزى ، بۇ دىسۆزى

بە چەوسانزەرە و گریان
نەژاكنى باخچەنى ژيان

بابە نۆئىل

مىنىش بابا نۆئىل
دېم ، بەجىتەن ناھىل

فريشتمەنى خېرو پېوم
سەرى سال دەل نەبژىرم

دېم بۇ سەردانى ئېو
سوپاسم لەسەر ئېو

بۇ خۆشى و پېرۆزبانى
جەژانە و دل نىيى

لەم لاو ئەو لای دنیاوە
دیاری خۆم هیناوە

چی خۆزگەو خەو بینینە
چی ئاواتی شەیرینە

بەشەرەتە پەل

مەن بۆ ئۆیوی ئەخوایم
تەبیتە دی نیایم

مەن مژدەي سەری سائەم
خۆشە ویستی منالەم

مەبەسەم دنیا بەکە
ئاوات و هیوا بەکە

کەوا ئەرزو ئاسمانی
یر بۆ ئە شادمانی

بۆ كەرويشكە كەم

كەرويشكىكى سېپىم ھەبوو
لە كلووى بەفرو ئۆكەبوو

تووكى سېپى ، چاوي پەش بوو
بۆيە سەرنجى وا گەش بوو

زىتەلە و سىركە و بزيو بوو
پەروەردەى ناوشاخ و كيو بوو

بە بازدان و بەقونە قون
گەشە و خوشى ئەدا بە من

ھەزم ئەگرد دەستە، ۋ بى
زور ھۆگرى من وتو بى

بە پۆژ لەگەل منا بدوى
بە شەو لەجىگەما بنوون

كەچى ، ھەزار جار داخە كەم
پشە خواردى كەرويشكە كەم

وه رزی باخچه

وه رزی باخچه گه پرا به وه
هه رچی گوته گه شایه وه

پشومان داو هاتینه وه
به چه پک ریز نه بینه وه

داده کان نه بینه وه
میوهی ژیری نه چینه وه

به خوشی و پیکه نینه وه
بزه می سه رانیوی ژینه وه

پیرۆزی و ناهه رینه وه
ریگای باخچه نه گرینه وه

هاتینه وه ، هاتینه وه
به روو خوشی و گه شینه وه

سالی منال

خوشه باخ له بهارا
له باخچهی سه رچنارا

خونچه و چروځه نه بینم
گهسه نه دهن به ټینم

که نیشانهی زیان
زاخاو دهره وهی گیان

سارا خونچه و چروځه
گلینهی من و توځه

بی منال نه م جیهانه
ناوی بنی ویرانه

مه فتا و توځه نه مساله
سالی پوای مندانه

نرخ و بایه خی ټینم
له چاویدا نه بینم

بۆ سالی ۱۹۷۹

مژده بى له من
مژده بى له تو
له خونچه و چرو
سالى دهفتا و نو
سالى منداله

جيهانى مندال
بى گورد و خوشه
بزه و گبروگال
جوتاه و خروشه
پيخت زهتى : نه مسال
سالى منداله

بژين زيانى
پى بى له خوشى
له نساو جيهانى
دوور له نه خوشى
مژده بى نه مسال
سالى منداله

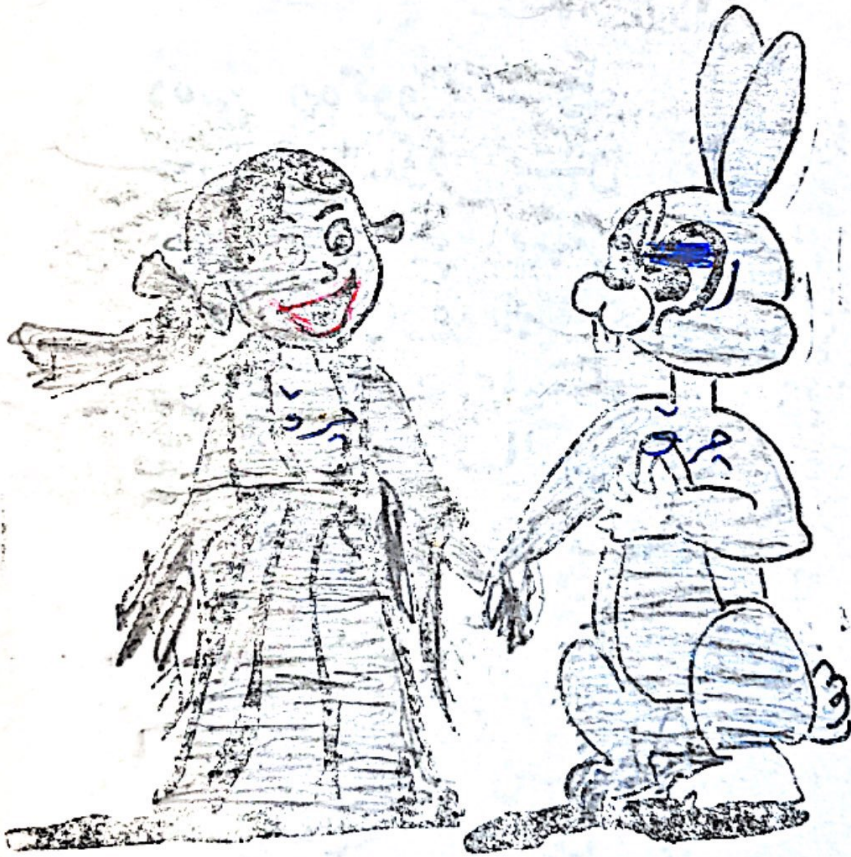
که فریخته بن
لهو به هه شته بن
ده بن وهك خونچه
تیر و یوشته بن
مژده بن نه مسال
سالی منداله

ده بن وه گوو گول
هر گه شاره بن
دل چه ساره بن
چاو کراوه بن
دوانزه مانگ نه مسال
سالی منداله

حەزە كانمان

چرۆ :

مەن گەر ویشکەم خۆش ئەوێ
زیتە ئەیه و ناسرەوێ
جوان و پاک و خاوینە
بێ گەردە وەک ئاوینە

گیا ئێداریکێ بێ وە یە
خۆشە و یستی ئێو یە
دێ و ئەچی بە قونە قون
خۆشی ئەبە خشی بە مە

سەپىرىگە چۆن بە جارى
ورىيىلىنى ئەبىرى

ھەئۆ

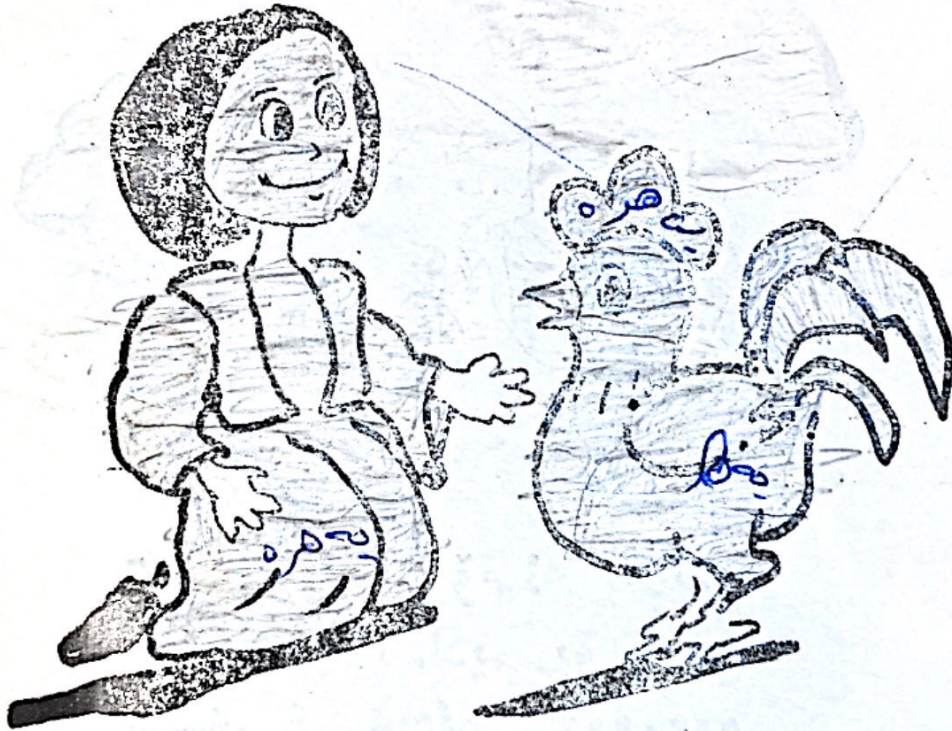
ن بەرخۇلەم خوش ئەھوق
ورد ورد شوپىنم ئەكەرى

ھەر گەپۆم ئە بارىنى
خوشى و شادىم بۆ دىنى
ھەر گە دىمە ژوورەو
گە ورج بۆم دى ئە دوورەو
گە گەورە بوو ، برو بە ھەر
ئىچا ئە گە ویتە بەس
بەزھەمى خوشو زۆرە
جالقى ئەخۆين بە نۆرە

به هره :

دهزم له كه له شهيره
دهنگي خوش و دليره
بسالداريكي وري ايه
شه به قه و خه وي نايه
به دهنگي بهرز نه خوئين
گومي خه و نه شه قيني

نه ئن : هه ئسن به يانه
دهمه دهه مهی فه رمائه
نه وهی چاوی له خه وه
پوژی تاريكه شه وه

سایه

سال:

من هوگري مـراویم
حهیرانی خوئی و نـاویم
دیت و ئهچن به له نهجه
گهردنی بهرز و قـنجه

رهوتی چهن ریک و جوانه
له ناوا مهلهوانه
مرازی هیم و مهنگ
پهرو بائی پهنگا و رننگ
لهو چه و دهر و دهشته
بـو خوئی خهریکی که شسته

شىنە :
شە

بىرۈن ۱۳۰۰ ۱۱ ۱۱ ۱۱
بىروانە مېروولە و ھەنگى
چۈن نېش ئەكەن بەبى دەنگى
گەر چى ئاھوانە وردن
ئازا و بە دەست و وردن

ھەنگى دەلەلە و بۆنى خۇش
ئە تا بە ھەنگوینی نېش
مېروولەش بۇ زىستەئى
خەرىكە خۇراک دانى
ئەو دووانە بى وەستەئى
ھە پېچ تەھەئى ئازان

بهان نا ئیم سسروشته
جینگاو لانهی زور شسته
چن بالدارو بین باله
جری سسارنجی منازده
نهم دهر و دهفته . گیازه
باخچهی گیان له بهرانه

ههرداده و بابیه و دایه
ختن نه و تو بیان لایه
به رۆژ و بهمانک و سال
ییکگۆرنه وه بهۆ دنال

گولن سنی و هرزه

تهنها به هاوین و به مار
گول هیه نه لادی و له شیار
که هپی هوار ی سه رچنار
پاییز و زستان و به مار
چه شینه باخچه به کی لنی به
همیشه هر گولن بنی به
گولن من بی نینجانیه
بؤ پهر و رده پهر و انه یه
گولم دم به بیگه نینه
زهرده خنه کاهی شیرینه
تاک تاکه دهر نه بن نه مال
نه فرن به ره و باخچه ، بن مال
جاله ری چه پک نه به ستن
دائمه نیشن ، رانه و ستن
گلینه بن بؤ با به ودایه
سه رچناریان پی نیاوایه
گولن من هر گه شیاو به بن
گوشی نه خاک و نیاو به بن

له زمان وهرزه کسانهوه

نیهه هه ووومان چوار وهرزی سالتین
وهرزی دنگیری ئیوهی منالتین

چوار جگهر گوشه ی دایکی سالتین
بو بهختیاری خیاک ویل و هه ودالتین

جوی شه نازی به لهم کوردسه ستانه
نه گهر هه وینه و نه گهر زسته ستانه

نه گهر پاییزه و نه گهر به هه هاره
هه به که ی شوین و نه یوهی خوی دیاره

نیهه چوار برای گیانی به گیانین
بو خوشه ی ئیوه سستی نازانین

نه خوش نه کهوین به لام فاهه رین
دنگاو نه بین به لام ناگرین

سال به بی نیهه گیانی هه دووه
که سال بوو هه زووش دیاره زیندووه

له باخچه و د کسدا

داده :

فريشته يه و مخالفه
چوله كه يسه و بن بباله

نای که هز له گه شت نه کا
هز له هه ر و ده شت نه کا

له و ديبه ر و به راوه
هزی له خوړه ی تساره

وه کوو ماسی گوئی قوول
هزی وا له جم و جوول

به هوه ماسی مخالفی
ده ستر نه کا به بالی

نه فزی له و ده ر و ده شته
له و ناو باخی به هه شته

زریان :

بهائی ، بهائی گشت خوشه
سایرانمان لاله نۆشه

سایر و سائرانم نۆش
گشت و گهرانم نۆش

به زانیشتن سست و بهیم
به مانوه بهست نۆش

با چاوم بگریتهوه
خوینم بچروئیتتهوه

ولاته گهم ببینم
بهوه خوشی نۆش زینم

بهائی ، بهائی داده گیان
گهران خوشی نۆش کا زریان

دایر :

وا مازانه بچووکم
دیده وانی نهش سووکم

دیم و نهچم له چۆنم
نیشکوری گورج و گوکم

ئاو ئەگۈپم ، نان ئەدەم
ياري ئەگەم ، ئېشى ئەگەم

بىۋ دادە و ھاۋرېكەنم
گەرەمى كار و فرمانم

دېدەۋانېكەم : بچۈۋوك
يەتەۋانېكەم : لەش سووك

نازەنېن :

سوپاس ، سوپاس ، دادە گيان
بەرەستى خۇشە سەيران

لەزىر چارەدىرى ئەيۋە
ھىئالى پەرى شەيۋە

وەك گول ئەگەشە يىتەۋە
بىزە ئە بەشە يىتەۋە

دلى بچۈۋوك خۇش ئەگا
شادمانى نۇش ئەگا

بە خۇشى ھەۋولايە
ئېستە و ھەتا ھەتايە

بە سەيران و پىكەنېن
ژىزانمان بەسەر بەرىن

بەقەد نەم دەشتەت و چۆنە
 سوپاس بۆ ئۆتۆه پۆلە
 ھەر بۆزەن بە ناخۆشە
 دوور دوور بىن لە ناخۆشە
 تەماون لە شەشتابن
 لە باخچاى بە شەشتابن
 ھەر لە پەكەنەنەنەنەنە
 ئە نەو شەادى ژىنەنە
 ۋەك چۆنەكە پاسەنەرى
 دەسكەنە ھەر پاسەرى
 ۋەك ھەم ھەم ھەم ھەم
 ھەم تەسەك سەووك ھەم ھەم سەووك

ھىير و گورگ و

مام ريتوى

ھىير :

ئادەي گورگى وريا قىو
دابەش كە راوى ئەھەرۇ
كەرويشك و كەر و ناسك
گۆشتىكىن قەر و ناسك

دەي بەشيان كە و بزائە
كارىكى زور ئاسسازە

بۆھن و قىو و مام ريتوى
چىون چىونى پەل ئەبىزىرى

گورگ :

گوردم وای بهاس نه کام من
مووچهی توی زل و مهزت
لاکسی کهری قهله و بسین
تا به شسی پوزو شه وین
کرویش کیش بیق پتوی بسین
بۆ نیوه پۆ و شه پتوی بسین
نه و به چکه ناسک شس بسین
بسا کس پیم نه لیل نه وسین

شیر :

گورگی نه فام و گه لعدو
وامزانی زیره آسین تسی
نه مزانی گهزه و گیللی
قوی نه وسیت نه شیللی
گوشستی ناسک بچینسی
نه که ویته کورت بچینسی
چایسییت نه ژیتسه وه
هیزت بچینسی نه چیتسه وه
نه جری ناسک ، ها زله
هینسیک پسرینه گولله

پېښور :

گهوردوم ا زهې پاشاي مهزنت
فهرک بسپيره بهمن
بزانه ناخو ژبيدوم
يان له عه قلا فقهيرم

شېر :

پېښورې وا توم هه لېژارد
نهم نهر کم بسا تو سپارد
بزانه تو نه نې پسي ؟
نهم گي زاوه دهر نه چي ؟

پېښور :

پېښورې جتگاي پروا ته
کرويشک ناشماتيه
نهم گريژرېزه ، نهم لاکه
ههر پو نيومېوت چاکه
گوشمتي زور و قه لاهوه
نوشمي گاهو نزي پمال کاوه
نيسوارهش نهم ناسمکه
گوشمتي سوزک و ناسمکه